

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 270/09-13

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 29. septembra 2009 predbežne prerokoval sťažnosť E. K., Z., a L. N., Z., zastúpených advokátom JUDr. Ľ. C., T., vo veci namietaného porušenia ich základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 48 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného úradu justičnej polície Policajného zboru T. v konaniach vedených pod sp. zn. ČTS: ORP-76/2001 a ČVS: OUJP-1121/20-2002, postupom Okresnej prokuratúry T. v konaniach vedených pod sp. zn. Pn 2034/01 a sp. zn. 1 Pv 941/02, Krajskej prokuratúry v K. v konaní vedenom pod sp. zn. KPt 2790/02, ako aj Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky v konaniach vedených pod sp. zn. IV Gn 2221/02 a sp. zn. IV/3 GPt 537/02 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť E. K. a L. N. o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 18. mája 2009 doručená sťažnosť E. K. a L. N. (ďalej aj „sťažovatelia“), zastúpených advokátom JUDr. Ľ. C., T., ktorou namietali porušenie svojich základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 48 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) postupom Okresného úradu justičnej

polície Policajného zboru T. (ďalej len „okresný úrad justičnej polície“) v konaniach vedených pod sp. zn. ČTS: ORP-76/2001 a ČVS: OUJP-1121/20-2002, postupom Okresnej prokuratúry T. (ďalej len „okresná prokuratúra“) v konaniach vedených pod sp. zn. Pn 2034/01 a sp. zn. 1 Pv 941/02, postupom Krajskej prokuratúry v K. (ďalej len „krajská prokuratúra“) v konaní vedenom pod sp. zn. KPt 2790/02, ako aj postupom Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky (ďalej len „generálna prokuratúra“) v konaniach vedených pod sp. zn. IV Gn 2221/02 a sp. zn. IV/3 GPt 537/02.

Z obsahu sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovatelia ako oznamovatelia podali 16. februára 2001 okresnej prokuratúre trestné oznámenie pre podozrenie zo spáchania trestných činov. Uznesením okresného úradu justičnej polície sp. zn. ČVS: OUJP-1121/20-2002 zo 6. decembra 2002 bolo podľa § 160 ods. 1 Trestného poriadku začaté trestné stíhanie pre trestný čin podvodu podľa § 250 ods. 1 a 3 Trestného zákona. Následne bolo uznesením okresného úradu justičnej polície sp. zn. ČVS: OUJP-1121/20-2002 z 30. apríla 2003 podľa § 172 ods. 1 písm. a) Trestného poriadku trestné stíhanie pre trestný čin podvodu podľa § 250 ods. 1 a 3 Trestného zákona zastavené.

Uznesením okresnej prokuratúry sp. zn. 1 Pv 941/02 z 13. decembra 2002 bola zamietnutá sťažnosť poškodeného L. N. proti uzneseniu policajného orgánu z 30. októbra 2002 sp. zn. ORP-ČVS 26/2002 o začatí trestného stíhania podľa § 160 ods. 1 Trestného poriadku s poukazom na to, že sťažnosť nie je prípustná. Uznesením okresnej prokuratúry sp. zn. 1 Pv 941/02 z 21. mája 2003 bola zamietnutá aj sťažnosť sťažovateľov proti uzneseniu vyšetrovateľa okresného úradu justičnej polície sp. zn. ČVS: OUJP-1121/20-2002 z 30. apríla 2003, ktorým bolo trestné stíhanie zastavené, z dôvodu, že bola podaná neoprávnenými osobami. Prípisom okresnej prokuratúry sp. zn. 1 Pv 941/02 z 1. decembra 2004 bolo sťažovateľovi L. N. oznámené, že jeho podnet v zmysle § 34 ods. 3 zákona č. 153/2001 Z. z. o prokuratúre v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o prokuratúre“) nebude prešetrovaný, keďže vo svojich opakovaných sťažnostiach a podnetoch neuvádza žiadne nové skutočnosti. Uznesením okresnej prokuratúry sp. zn. Pn 2034/01 z 12. februára 2002 bola zamietnutá sťažnosť poškodeného L. N. proti uzneseniu policajného orgánu Obvodného oddelenia Policajného zboru v K. z 28. mája

2001 sp. zn. ČTS: ORP-76/2001 o odložení věci ako nedôvodná. Prípísom okresnej prokuratúry sp. zn. Pn 2326/04 z 20. októbra 2004 bolo sťažovateľovi L. N. oznámené, že jeho ďalší opakovaný podnet v zmysle § 34 ods. 3 zákona o prokuratúre nebude prešetrovaný, keďže neobsahuje žiadne nové skutočnosti.

Prípísom krajskej prokuratúry č. k. KPt 2790/02-16 zo 14. októbra 2003 boli sťažovateľovi L. N. oznámené výsledky prešetrenia postupu orgánov činných v trestnom konaní, pričom krajská prokuratúra sa vecou zaoberala na základe opakovaného podnetu sťažovateľa L. N. Krajská prokuratúra nezistila nijaké pochybenia v postupe a konaní orgánov činných v trestnom konaní. Prípísom krajskej prokuratúry č. k. KPt 2790/02-28 z 10. mája 2004 bolo sťažovateľovi L. N. oznámené, že jeho podnet v zmysle § 34 ods. 3 zákona o prokuratúre nebude prešetrovaný, keďže neobsahuje žiadne nové skutočnosti.

Prípísom generálnej prokuratúry č. k. IV Gn 2221/02-20 z 30. septembra 2002 bol sťažovateľovi L. N. na základe jeho podnetu zo 14. júla 2002 oznámený výsledok preskúmania uznesenia policajného orgánu Obvodného oddelenia Policajného zboru v K. z 28. mája 2001 sp. zn. ČTS: ORP-76/2001, ako aj konania, ktoré tomuto rozhodnutiu predchádzalo. Prípísom generálnej prokuratúry č. k. IV/3 GPt 537/02-166 z 18. decembra 2006 bol vybavený ďalší opakovaný podnet sťažovateľov na preskúmanie postupu orgánov činných v trestnom konaní s tým, že generálna prokuratúra nezistila nijaké pochybenie orgánov činných v trestnom konaní. Následne bol prípisom generálnej prokuratúry sp. zn. IV/3 GPt 537/02 zo 6. júna 2007 vybavený aj ďalší opakovaný podnet sťažovateľa L. N. na preskúmanie postupu orgánov činných v trestnom konaní s poukazom na to, že generálna prokuratúra nezistila nijaké pochybenie orgánov činných v trestnom konaní.

Oznámením generálnej prokuratúry č. k. XV/3 Spr 42/08-4 z 23. marca 2009 bol vybavený aj ďalší opakovaný podnet sťažovateľa L. N. na preskúmanie postupu orgánov činných v trestnom konaní s poukazom na to, že generálna prokuratúra zistila, že neobsahuje nové skutočnosti v zmysle § 34 ods. 2 zákona o prokuratúre, preto nie je daný zákonný dôvod na opätovne skúmanie podnetu sťažovateľa.

Sťažovatelia žiadali, aby ústavný súd na základe ich sťažnosti v náleze rozhodol, že nečinnosťou a nesprávnym postupom okresného úradu justičnej polície, okresnej prokuratúry, krajskej prokuratúry a generálnej prokuratúry v priebehu trestného konania bolo porušené ich základné právo na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a základné právo na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ústavy. Zároveň sa sťažovatelia domáhali priznania primeraného finančného zadosťučinenia v sume 5 000 €.

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd návrh na začatie konania predbežne prerokuje podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa a zisťuje, či nie sú dôvody na odmietnutie návrhu podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania návrhy, na ktorých prerokovanie nemá právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Podľa sťažovateľov k porušeniu ich základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ústavy malo dôjsť postupom a nečinnosťou okresného úradu justičnej polície, okresnej

prokuratúry, krajskej prokuratúry a generálnej prokuratúry v súvislosti s prešetrovaním ich trestných oznámení, ako aj vybavovaním sťažovateľmi podaných podnetov a sťažností. Aj keď sťažovatelia v navrhovanom petite neuviedli konkrétne konania, v ktorých malo dôjsť k porušeniu označených práv, z obsahu sťažnosti a jej príloh zjavne vyplýva, že ide o konania vedené okresným úradom justičnej polície pod sp. zn. ČTS: ORP-76/2001 a ČVS: OUJP-1121/20-2002, konania okresnej prokuratúry vedené pod sp. zn. Pn 2034/01 a sp. zn. 1 Pv 941/02, konanie krajskej prokuratúry vedené pod sp. zn. KPt 2790/02 a konania generálnej prokuratúry vedené pod sp. zn. IV Gn 2221/02 a sp. zn. IV/3 GPt 537/02.

Zo sťažovateľmi predložených príloh vyplýva, že vo všetkých namietaných konaniach príslušné orgány činné v trestnom konaní rozhodli, resp. podania sťažovateľov vybavili prípismi, pričom dotknuté rozhodnutia, resp. prípisy boli vydané v období od 28. mája 2001 (uznesenie Obvodného oddelenia Policajného zboru v K. sp. zn. ČTS: ORP-76/2001) do 23. marca 2009 (oznámenie generálnej prokuratúry č. k. XV/3 Spr 42/08-4).

V súvislosti s namietaným porušením označených základných práv sťažovateľov podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ústavy postupom okresného úradu justičnej polície, okresnej prokuratúry, krajskej prokuratúry a generálnej prokuratúry ústavný súd považoval za potrebné uviesť, že nie je súčasťou sústavy orgánov činných v trestnom konaní, ale podľa čl. 124 ústavy je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti, ktorý okrem iného rozhoduje o sťažnostiach namietajúcich porušenie základných práv alebo slobôd fyzických osôb alebo právnických osôb, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Cieľom uplatňovania tejto právomoci ústavného súdu nie je primárne preskúmavanie a posudzovanie právnych názorov orgánov verejnej moci rozhodujúcich o právnych prostriedkoch nápravy a ochrany práv a slobôd (vrátane základných práv a slobôd) fyzických osôb a právnických osôb pri výklade a uplatňovaní zákonov v súvislosti s rozhodovaním vo veci samej ani preskúmavanie, či v konaní pred týmito orgánmi bol, alebo nebol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo zisteného

skutkového stavu tieto orgány vyvodili. Úloha ústavného súdu sa sústreďuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách, ktoré Slovenská republika ratifikovala a boli vyhlásené spôsobom ustanoveným zákonom.

Skutkové a právne závery orgánov verejnej moci rozhodujúcich o právnych prostriedkoch nápravy a ochrany práv a slobôd fyzických osôb a právnických osôb môžu byť predmetom kontroly zo strany ústavného súdu vtedy, ak by vyведенé závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neudržateľné, a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody zaručeného v ústave alebo v medzinárodných zmluvách o ľudských právach a základných slobodách (mutatis mutandis napr. III. ÚS 38/05, III. ÚS 278/06).

Generálna prokuratúra prostredníctvom oznámenia č. k. XV/3 Spr 42/08-4 z 23. marca 2009, ktorým zamietla opakovaný podnet sťažovateľa L. N. z 25. januára 2009 na preskúmanie zákonnosti postupu konania vedeného okresným úradom justičnej polície pod sp. zn. ČTS: ORP-76/2001 a ČVS: OUJP-1121/20-2002, konania okresnej prokuratúry vedeného pod sp. zn. Pn 2034/01 a sp. zn. 1 Pv 941/02, konania krajskej prokuratúry vedeného pod sp. zn. KPt 2790/02 a konania generálnej prokuratúry vedeného pod sp. zn. IV Gn 2221/02 a sp. zn. IV/3 GPt 537/02 informovala sťažovateľa L. N., že opakovaný podnet sťažovateľov neobsahoval nové skutočnosti v zmysle § 34 ods. 2 zákona o prokuratúre, preto nebol daný zákonný dôvod na opätovné skúmanie veci.

Ústavný súd v tejto súvislosti uvádza, že z konštantnej judikatúry ústavného súdu vyplýva, že súčasťou práva na právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy nie je oprávnenie „každého“, aby na základe jeho návrhu (oznámenia, podnetu) bol orgán prokuratúry povinný podať obžalobu či vydať záväzný pokyn na začatie trestného stíhania. Takéto základné právo „každého“ nie je upravené ani v ústave, ani v Trestnom poriadku, prípadne v zákone o prokuratúre (m. m. I. ÚS 64/96, II. ÚS 42/00, III. ÚS 278/06).

Z uvedeného vyplýva, že nikto nemá právny nárok a ani ústavnoprávny nárok na to, aby jeho podaniu (v prípade sťažovateľov ich trestnému oznámeniu a následne opakovaným podnetom adresovaným označeným orgánom činným v trestnom konaní) bolo vyhovené. Ak dôkazy, ktoré boli vykonané v predchádzajúcom konaní, nedávajú dostatočný podklad na začatie trestného stíhania alebo pokračovanie v trestnom stíhaní, nie je ani generálna prokuratúra, ani podriadené zložky prokuratúry povinné využiť „existujúce a efektívne prostriedky“, ktoré majú podľa zákona o prokuratúre k dispozícii (v danom prípade záväzný pokyn adresovaný nižším zložkám prokuratúry či vlastné uznesenie o opätovnom začatí trestného stíhania) k tomu, aby rozhodli o (opätovnom) začatí trestného stíhania v predmetnej veci. Sťažovatelia ako oznamovatelia trestného činu a v nadväznosti na to ako osoby, ktoré podávali opakované podnety okresnej prokuratúre, krajskej prokuratúre a generálnej prokuratúre, majú zákonné právo domáhať sa len toho, aby sa s ich podaniami orgány prokuratúry riadne zaoberali. Nemajú však nárok na to, aby výsledok konania zodpovedal ich predstave (mutatis mutandis II. ÚS 88/99).

Ústavný súd v tejto súvislosti poznamenáva, že naša ústava negarantuje „právo na trestné stíhanie iného“. Trestné oznámenie nemá charakter nástroja na ochranu subjektívneho práva fyzickej či právnickej osoby. Z uvedeného vyplýva, že postupom orgánov činných v trestnom konaní pri vyhodnocovaní trestných oznámení ani nadväzujúcimi rozhodnutiami nemožno zasiahnuť do ústavným poriadkom chránených základných práv oznamovateľov.

Trestné oznámenie nemá charakter nástroja na ochranu subjektívneho práva fyzickej či právnickej osoby, ale v zásade ide o formu účasti občanov pri presadzovaní verejného záujmu na potlačovaní kriminality. Z tejto pomoci fyzických a právnických osôb orgánom verejnej moci k náležitému zisťovaniu trestných činov a ku spravodlivému potrestaniu ich páchatel'ov nemožno žiadnym spôsobom odvodzovať aktívnu legitimáciu fyzických a právnických osôb na začínanie trestného stíhania proti inému.

Vo vzťahu k namietanému porušeniu základného práva podľa čl. 48 ústavy ústavný súd poukazuje na to, že už vo viacerých prípadoch judikoval, že jedným zo základných

pojmových náležitostí sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy je v prípadoch, keď sa ňou namieta porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, to, že musí smerovať proti aktuálnemu a trvajúcemu zásahu orgánov verejnej moci do základných práv sťažovateľa. Uvedený názor vychádza zo skutočnosti, že táto sťažnosť zohráva aj významnú preventívnu funkciu, a to ako účinný prostriedok na to, aby sa predišlo zásahu do základných práv, a v prípade, že už k zásahu došlo, aby sa v porušovaní týchto práv ďalej nepokračovalo (napr. IV. ÚS 61/03, IV. ÚS 138/04).

Vzhľadom na to, že trestné oznámenie, ktoré bolo predmetom konania vedeného na okresnej prokuratúre, krajskej prokuratúre a generálnej prokuratúre, bolo právoplatne odmietnuté, stav právnej neistoty sťažovateľov bol odstránený.

Na základe uvedeného ústavný súd pri predbežnom prerokovaní dospel k záveru, že namietaným postupom označených orgánov činných v trestnom konaní nemohlo dôjsť k porušeniu označených základných práv sťažovateľov podľa ústavy, a preto ústavný súd sťažnosť odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti.

Pretože sťažnosť bola odmietnutá, ústavný súd o ďalších nárokoch na ochranu ústavnosti uplatnených v sťažnosti nerozhodoval. Po odmietnutí sťažnosti bolo už bez právneho dôvodu zaoberať sa návrhom sťažovateľov na priznanie primeraného finančného zadosťučinenia.

Vzhľadom na uvedené skutočnosti ústavný súd rozhodol tak, ako to je uvedené vo výroku tohto uznesenia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 29. septembra 2009